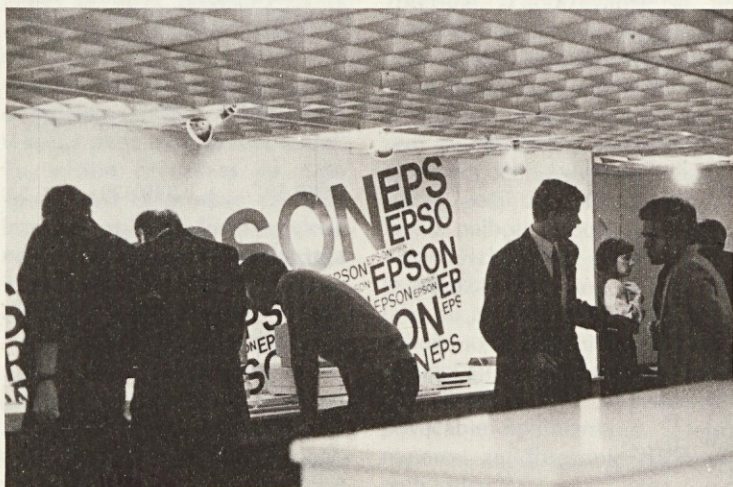
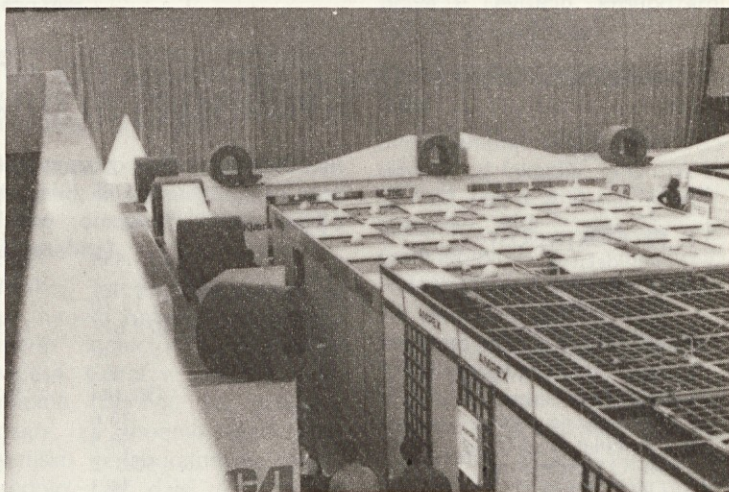
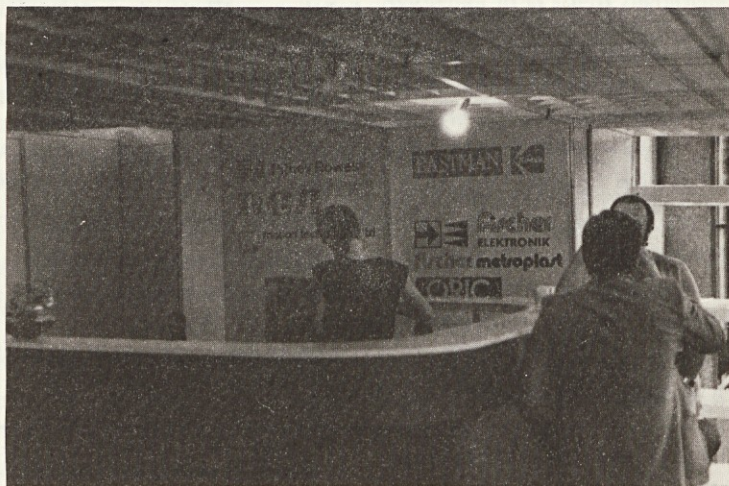

Vsakoletnemu sejmu elektronike na Gospodarskem razstavišču so to jesen sredstva obveščanja namenila bolj malo pozornosti, zato je obiskovalec tem bolj presenečen nad pestro ponudbo, množico obiskovalcev in lepše kot prejšnja leta urejeni razstavní prostori. Z lepo in privlačno predvsem pa na nov način urejenim

razstavnim prostorom se lahko pohvali tudi Avtotehna, ki je vse svoje razstavljalce, kot že lani, zbrala na enem prostoru, ki je označen tako, da je poudarjen enoten nastop Avtotehne in so posamezna zastopstva temu podrejena. Če bodo poslovni učinki sejma približno enaki vizuelnim, potem so tudi sorazmerno visoki stroški postavitve (neuradno 600 SM) upravičeni.

AVTOTEHNA PONOVO NA PREIZKUŠNJI

DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA, DOHODKA
IN ČISTEGA DOHODKA V DO AVTOTEHNA
v obdobju 1-6/86 in PRIMERJAVA
z obdobjem 1-6/85

Kriz smo v Avtotehni vajeni. Ta je ena najhujših. O tem so podatki plansko analitske službe dovolj zgovorni. Kako smo zabredli v krvavo rdeče številke bolj ali manj vemo. Po razgovoru z generalnim direktorjem Borisom Perkom pa lahko sklepamo, da vemo tudi, kako bomo iz rdečih števil izplavali še pred koncem leta in na zdravih osnovah začeli novo poslovno leto. Pri tem poslovodna struktura ne računa le na naglo razprodajo zalog, ampak tudi na nove perspektivne in tokrat zaradi stroge selekcije, samo »zdrave« posle.

Novi zdravi posli so seveda malce dolgoročneje vprašanje, za razprodajo zalog pa nimamo časa niti do zaključnega računa. Nekateri sicer krize menda krepijo, nas v Avtotehni gotovo ne. Po sicer sladkem a kratkem obdobju Avtotehne namreč spet postajamo le skupek tozdv.

ELEMENTI	DO AVTOTEHNA		Index 86/85
	1-6/85	1-6/86	
1. CELOTNI PRIHODEK	5.248.942.484	9.551.281.719	181,9
2. PORABLJENA SREDSTVA	4.574.485.740	8.505.282.181	185,9
3. DOHODEK	674.456.744	1.045.999.538	155,1
– davki in prispevki	174.396.518	371.150.924	212,8
4. ČISTI DOHODEK	500.060.226	674.848.615	134,9
– za OD	257.537.483	586.887.755	227,9
– za SSP	12.195.899	27.587.277	226,2
– za poslovni sklad	205.612.620	23.610.318	11,5
– za rezervni sklad	24.714.224	36.763.315	148,7
BRUTO OD / delavca	69.342	144.910	209,0
NETO OD / delavca	50.219	102.779	204,7
Zaposleni po urah	619	675	109,0

REZULTATI DO AVTOTEHNA IN PRIMERJAVA S PLANOM ZA OBODBJE 1-6 1986

ELEMENTI	DO AVTOTEHNA		I R/P
	1-6/85	Plan 1-6/86	
1. CELOTNI PRIHODEK	9.551.281.791	15.557.500.000	61,4
2. PORABLJENA SREDSTVA	8.505.282.181	13.906.000.000	61,2
3. DOHODEK	1.045.999.538	1.651.500.000	63,3
– davki in prispevki	371.150.924	512.500.000	72,4
4. ČISTI DOHODEK	674.848.615	1.139.000.000	59,2
– za OD	586.887.755	680.000.000	86,3
– za SSP	27.587.227	76.500.000	36,1
– za poslovni sklad	23.610.318	322.800.000	7,3
– za rezervni sklad	36.763.315	59.700.000	61,6

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA DO AVTOTEHNA PO TOZD-ih ZA OBODOBJE I-VI/86 in PRIMERJAVA Z LANSKIMI POLLETNIMI KAZALCI

KAZALCI	ZASTOPSTVO			VIS		
	1-6/85	1-6/86	Index 86/85	1-6/85	1-6/86	Index 86/85
1. PRODUKTIVNOST doh./delavca	1.213.454	1.655.103	136,4	1.223.743	1.547.470	126,4
2. DONOSNOST doh./PUPS	13,78	9,8	71,0	12,30	9,8	79,7
3. Čisti doh./delavca	879.617	1.036.344	117,8	879.540	984.760	112,0
4. Akumulacija/PUPS	5,0	0,6	12,0	4,7	0,7	14,9
5. Akum. + Amort./PUPS	5,7	1,3	22,6	5,4	1,4	25,9
6. OD+SSP/delavca	435.344	927.255	212,9	410.542	868.775	211,6
7. Akumulacija v doh.	36,6	6,6	18,0	38,3	7,5	19,6
8. Akumulacija v ČD	50,5	10,5	20,8	53,3	11,8	22,1
9. NETO OD/delavca	50.372	105.673	209,8	47.448	98.161	206,9
10. OD v dohodku	34,3	53,7	156,5	32,1	53,9	167,9
11. CP/Porab. sr.	119,7	113,7	95,0	135,3	117,3	86,7
12. PUPS/delavca	8.804.139	16.820.383	191,0	9.948.539	15.780.439	158,6
13. CP/mater. stroški	1.534,8	1.337,5	87,1	441,9	428,3	96,9

KAZALCI	NOVA			DO AVTOTEHNA		
	1-6/85	1-6/86	Index 86/85	1-6/85	1-6/86	Index 86/85
1. PRODUKTIVNOST doh./delavca	1.310.764	1.805.774	137,8	1.089.591	1.549.629	142,2
2. DONOSNOST doh./PUPS	7,6	4,4	57,9	12,1	8,5	70,2
3. Čisti doh./delavca	1.005.256	1.083.706	107,8	807.852	999.776	123,7
4. Akumulacija/PUPS	2,9	0,3	10,3	4,1	0,5	12,2
5. Akum. + Amort./PUPS	3,0	0,3	10,0	4,7	1,0	21,3
6. OD+SSP/delavca	505.526	979.937	193,8	435.757	910.333	208,9
7. Akumulacija v doh.	38,1	5,7	15,0	34,1	5,8	17,0
8. Akumulacija v ČD	49,7	9,6	19,3	46,0	8,9	19,3
9. NETO OD/delavca	58.274	110.688	189,9	50.219	102.779	204,7
10. OD v dohodku	36,9	52,1	141,2	38,2	56,1	146,8
11. CP/Porab. sr.	105,7	105,9	100,2	114,7	112,3	79,9
12. PUPS/delavca	17.291.407	40.627.030	234,9	9.015.811	18.212.927	202,0
13. CP/mater. stroški	130,4	82,0	69,9	239,9	182,9	76,2

Kako smo zaključili 1. polletje?

Rezultati so razvidni iz tabel. Niso v skladu s planiranimi in zato tudi ocena za poslovanje ne more biti dobra.

Zakaj je prišlo v nasprotju z vsemi predvidevanji do takih rezultatov?

Bistveni razlog za take rezultate so neprimerno visoke obresti za najeta sredstva. Najeti pa smo jih morali, ker nam je primanjkovalo obratnih sredstev za tak obseg poslovanja, kot smo ga zastavili in ker smo ogromna sredstva vezali za nekatere projekte elektronike in birotehnike (računalniki, terminali, printerji, fotokopirnici), ki pa smo jih načrtovali in začeli ob bistveno drugačnih pogojih gospodarjenja, pri čemer mislim predvsem na obrestno mero za najete kredite. Avtotehna je dolga leta dosegala poslovne rezultate, ki so bili na robu izgube, zato tudi nismo imeli dovolj lastnih obratnih sredstev za tako zastavljen obseg poslovanja. Vsega skupaj le 20%, v tozdu Nova celo le 1%. Tako smo morali v 1. polletju samo za obresti plačati kar 170 starih milijard, to pa je nad dvakrat več, kot znese bruto masa za osebne dohodke. A to ni edini razlog. So še drugi, subjektivne narave. Predvsem podcenjevanje tržnih razmer na tem področju, ki so se tudi od takrat ko smo načrtovali te projekte pa do takrat, ko smo jih realizirali bistveno spremenile. Tem tržnim pogojem naša kadrovska struktura ni bila kos.

A na glede na vse povedano Avtotehna ni imela velike izbire glede razvoja. Morali smo povečati obseg poslovanja na vseh področjih, kar pomeni nove ideje, in nove projekte, da bi nadoknadili zamujeno, kar pa je seveda tudi poslovni rizik.

Kateri so pglavitni ukrepi, ki naj odpravijo motnje v poslovanju in v koliki meri so ti ukrepi realni. Tu mislim predvsem na našo sposobnost razprodaje zalog in intenziviranja poslovanja glede na nasičenost in zahtevnost trga in na našo kadrovske sturkturo. Glavna naloga ukrepov, katerih cilj je do konca leta doseči, oziroma se približati planskim nalogam je, da intenzivno prodajamo zaloge in uresničimo tiste posle pri katerih je največji možen učinek, to pa so zopet fotokopirci z

rezervnimi deli in kemikalijami ter terminali in printerji.

Del teh nalog je odvisen od kadrov, ki jih imamo, zato se zadnje čase predvsem v Novi oblikuje tako imenovani prodajni inženiring, ki bo sposoben profesionalno prodajati elektroniko. Te kadre je trenutno težko pridobiti zaradi relativno nizkih osebnih dohodkov, vendar ponujamo v Avtotehni nekatere druge prednosti oziroma možnosti, za katere so novi kadri dolgoročno zainteresirani.

Ne glede, da so nekateri pogoji gospodarjenja trenutno za nas ugodni (zmanjšana mera), pričakujemo, da se bodo ti pogoji kmalu bistveno poslabšali, zato vse naše aktivnosti vodimo, v skladu s pričakovanimi tršimi

Ugotavljamo, da je poslovanje TOZD v I. polletju 1986 pozitivno, vendar so rezultati pod planskimi in pričakovanimi, predvsem kar zadeva dohodek (realizacija 175.000 mio din, plan 238.500 mio din).

Ugotavljamo, da je poslovanje TOZD Zastopstvo v obdobju I.–VI./86 pozitivno, vendar so rezultati slabi (PS vsega cca 13.000.000.– din) in zaostajajo za planskimi cilji, predvsem kar zadeva dohodek (real. cca 530 mio, namesto 830 mio din).

Ugotavljamo, da je poslovanje TOZD v I. polletju 1986 pozitivno, vendar so rezultati pod planskimi in pričakovanimi, predvsem kar zadeva dohodek (realizacija 211.175 mio din, plan 430.000 mio din).

pogoji gospodarjenja, ki jih bo prinesel zadnji paket ukrepov Zveznega izvršnega sveta. Zato intenzivno rešujemo obe tekoči nalogi, nekatere sicer interesantne ideje in projekte pa nekoliko zadržujemo in se posvečamo le dolgoročno najbolj zanimivim projektom.

Napori za odpravo motenj so že prinesli prve rezultate.

Čeprav je bil avgust relativno slab, je iz tekočih podatkov vidno, da se trend gospodarjenja zboljšuje. Zadolževanje se je umirilo, angažiranje denarja za nove posle pa je izjemno selektivno. Realizacija novih dnosonih poslov je predvidena predvsem za september. Zaloge se v nekaterih delih Avtotehne zmanjšujejo, večji del tistih kadrov, ki lahko najbolj neposredno vplivajo na izboljšanje rezultatov pa je pokazal povečano aktivnost, tako da že ob devetmesečju pričakujemo take rezultate, ki bodo omogočali povečanje osebnih dohodkov, kar bo vplivalo na povečanje optimizma in s tem naporov za doseganje načrtovanih ciljev.

Kdaj lahko pričakujemo dokončno sanacijo poslovanja?

Dejstvo je, da sta nam na razpolago le dve poti.

Prva je iskati dobre kratkoročne učinke in pri tem ne razmišljati o bodočnosti.

Druga pa je ob sicer manjših kratkoročnih učinkov misliti na bodoči razvoj in na cilj, da v nekaj naslednjih letih ustvarimo pogoje za trdno in stabilno Avtotehno. Seveda bi bil prvi način mnogo lažji in veliko bolj priljubljen, ker bi se učinki poznali izključno na večji osebnih dohodkih. Menim pa, da je dolžnost vodilne ekipe, da pri predlogih ravna tako, da bodo zagotovljeni dolgoročni interesi Avtotehne in s tem tudi družbe, ker smo zadolženi za upravljanje

zanimiv tudi za tuje kupce. Ker je proizvodnja na tej napravi manjšega obsega, to je 3000 m₃ letno, se intenzivno ukvarjamo z realizacijo ideje po kateri bi zgradili obrat z 10-krat večjo kapaciteto nekje v Sloveniji. Obenem z idejnim projektom že pripravljamo ekonomski elaborat o možnostih uresničitve tega projekta.

Obrat v Levšičih je plod skupnega vlaganja Kristala, Ivo Lole Ribar in Avtotehne. Pretežni delež sredstev je vanj vložila Avtotehna in si s tem zagotovila večinsko možnost pridobivanja dohodka in ekskluzivno trženje preko svojih trgovin. Prav tako je Avtotehna imetnik patenta za tako proizvodnjo. Zamisel o finančni konstrukciji za morebitni veliki obrat sloni na dejstvu, da je nekaj kupcev izjemoma zainteresirana za realizacijo takega projekta in so zanj pripravljene tudi prispevati določena finančna sredstva. Vse pa zavisi od atestov, ki naj bi pokazali, da so karakteristike tega materiala takšne, kot so predvidene z elatoratom, ki je bil osnova za izgradnjo pilotne naprave v Levišičih. Protipožarni testi so že pridobljeni.

Koliko pa bi nas ta naložba veljala?

Stroški gradnje takega objekta so odvisni od lokacije, gibali pa bi se med 350 in 400 stariimi milijardami. Rok izgradnje je predvidoma 18 mesecev. Naložba bi se po sedanjih podatkih povrnila v dveh letih.

Pred tem pa je potrebno odnose s Kristalom še statusno urediti.

V oktobru bodo pripravljene vse informacije o možnosti statusne spremembe Kristala, ki naj bi postal del Avtotehne, tako da bo imel delavski set Avtotehne možnost kvalitetno odločati o začetku postopka za priključitev.

To je le en projekt. Predvidena stabilizacija in razvoj Avtotehne pa sloni na večih.

Intenzivno delamo še na nekaterih drugih projektih, ki bi zagotovili dolgoročno večjo stabilnost Avtotehne, vendar več o tem takrat, ko bomo pripravljali predlog plana za leto 1987.

Jurij Černič

družbenega, ne pa samo Aato-tehninega premoženja.

Kateri pa so najbolj perspektivni projekti, ki utemeljujejo in nam lahko omogočijo tako vizijo Avtotehne?

Najbolj interesanten projekt je po mojem mnenju proizvodnja novih izoalcijskih materialov vidasil. Obrat v Levšičih, ki je pilotna naprava, kar pomeni, dagre za vmesno fazo med serijsko in laboratorijsko proizvodnjo, že daje proizvodnje rezultate, saj neprekinjeno obratuje od 13. junija letos. Tržne analize so pokazale, da je izdelek izjemno dober za prodajo pri nas in je pričakovati, da bo vsa letošnja proizvodnja sproti prodana. Do konca leta pričakujemo 700 m₃ vidasila. Poprečna prodajna cena za kubični meter je 40 starih milijonov, kar daje ob relativno majhnih proizvodnih stroških, izjemno ugodne ekonomske učinke. 40 SM x 700 = 28.000 SM = 28 starih milijard. Lastnosti tega materiala so taka, da vlada zanj na domačem trgu izredno zanimanje, prvi podatki pa kažejo, da bo izredno

V skladu z uredniško politiko Glasila večkrat objavljamo krajše aktualne članke ali povzetke iz Komuniste in Delavske enotnosti. Tokrat smo izposojenemu članku izjemoma namenili več prostora, razlog pa je razviden že iz naslova. Za vsakega od nas izredno pomembna in zanimiva tematika.

• **Kako se je organizirala SZDL in kaj nameravajo storiti njeni organi, da bi ta (tako gospodarska kot družbena) akcija uspela v vseh okoljih? S kakšnimi idejami in pobudami namerava socialistična zveza širiti to akcijo, saj ne gre samo za gospodarski poseg, marveč tudi za odločilno politično akcijo, ki vsebuje prvine socialne politike?**

Bralcem Komuniste ni treba posebej dokazovati, da je stanovanjska gradnja, zlasti zdaj, v gospodarski krizi, zelo krepka spodbuda za gospodarsko dejavnost in neposredno aktivno sredstvo z razredno vsebino za zadovoljevanje osnovnih potreb delovnega človeka. V SZDL izhajamo iz te splošne opredelitve in se zavzemamo za to, naj se stanovanjska gradnja pospešuje v celoti. Nismo se ustavili ali zadovoljili le s podporo predlogu zisa za uresničitev programa gradnje 30.000 stanovanj za trg. Seveda izhajamo iz tega, da je nujno ta program izpeljati, vendar kot del celotne stanovanjske gradnje, pri tem pa upoštevati možnosti. Organizacije SZDL v občinah se bodo potrudile, da bi v pristojnih organih takoj pripravili lokacije in zagotovili vse drugo, da bi zgradili več stanovanj po dostopni ceni. Predvsem mislim na kredite in obrestna sredstva za gradbene organizacije, pri čemer je seveda treba določiti obveznosti, kar zadeva učinkovitost, pogoje gradnje, stabilne cene, pritegnitev potencialnih kupcev in povezavo te akcije s sprejetimi načrti stanovanjske gradnje.

• **Drugače povedano, načela naj bi v vsaki občini prelili v konkretne programe, z ukrepi ekonomske politike pa naj bi spodbujali celotno stanovanjsko gradnjo in v tem okviru tudi gradnjo stanovanj za trg.**

V SZDL smo se odločili, da napravimo še korak naprej od predloga zisa. Pravzaprav moramo udejaniti vse vidike predvsem moramo pospešiti

Stanovanjska gradnja

Z BOLJŠIM ORGANIZIRANJEM DO STREHE

Zvezni izvršni svet je dal odlok o spodbujanju gradnje 30.000 stanovanj za trg. To je bil povod, da smo se pogovarjali z Marjanom Rožičem, ki se že dolgo, nekoč kot župan Ljubljane, zdaj pa v predsedstvu zvezne konference SZDL ukvarja tudi s komunalno-stanovanjsko problematiko

zadružno stanovanjsko gradnjo in na ta način zgraditi dodatnih 20.000 in več stanovanj. Zavzemamo se za to, naj bi širše in izdatnejše spodbujevali osebno varčevanje za stanovane, v novih razmerah (padanje standarda) naj bi razčlenili ustrezne možnosti za kreditiranje zadružne in individualne stanovanjske gradnje, zagotavljali naj bi zemljišča in urbanistične možnosti, delavce, ki začasno delajo v tujini, naj bi navdušili in pritegnili k temu, da bi svoja sredstva vlagali v stanovanje, raziskali pa naj bi tudi možnosti za gospodarsko upravičeno prodajo dela družbenega stanovanjskega sklada.

Obstaja tudi zanimanje za graditev novih stanovanj na podstrešjih, s čimer bi bolje izrabili sedanje hiše.

Razlogi za akcijo

• **Iz kakšnih pobud se SZDL zavzema za tako ambiciozno obravnavanje stanovanjske gradnje?**

Po podatkih, ki so sedaj na voljo, nad pol milijona delovnih ljudi še vedno nima rešenega stanovanjskega vprašanja. Toda tisti, ki že ima stanovanje, pogosto ne razume tistega, ki ga še nima. Poleg tistih, ki nimajo stano-

vanja, je še veliko takšnih, ki čakajo, da bi razširili ali izboljšali stanovanjske razmere, je pa tudi 222.000 podnajemniških gospodinjev in nad 165.000 samcev — podnajemnikov. Pri tem moramo upoštevati še drugo dejstvo, da je po predpisu iz leta 1981 število stanovanj skoraj izenačeno s številom gospodinjev in da se kar 217.000 stanovanj ne uporablja.

• **Kje je vzrok za to?**

Velika selitev prebivalstva iz vasi v mesta, v katerih se stanovanjski problemi močno zaostrejuje, dasiravno tudi tam niso stanovanja gospodarno izrabljena. In to je eden izmed povodov, da se moramo v SZDL zavzemati za policentrični razvoj in ga doseči. Poudariti moram, da je tam, kjer po načrtih poteka policentrični razvoj mest in drugih naselij oziroma kjer se tovarne in delovna mesta približujejo delavcem, takšnih problemov vse manj ali pa jih sploh ni.

Raziskava, ki jo je izpeljal ZIT CEMA Zagreb, razkriva, da ivira eden največjih vzrokov za socialne razlike in razslojevanje gospodinjev iz načina reševanja stanovanjskih potreb. Po omenjeni anketi živita dve tretjini gospodinjev v lastnem sta-

novanjskem prostoru, podnajemniški status ima tri do pet odstotkov gospodinjev, drugi pa uporabljajo stanovanjski prostor v družbeni lasti (po popisu iz leta 1981 je v Jugoslaviji približno 24 odstotkov prebivalstva uporabljalo stanovanja iz družbenega stanovanjskega sklada). Skoraj polovica anketiranih meni, da so dajatve za stanovanjsko gradnjo v njihovem okolju primerne, le petina pa sodi, da so te dajatve povsem pravilne. Ob ugotavljanju, kako zadovoljni so s sedanjimi stanovanjskimi razmerami, se je pokazalo, da ima celo 62 odstotkov anketiranih gospodinjev to življenjsko vprašanje rešeno povsem zadovoljivo, za približno sedem odstotkov pa to vprašanje ni rešeno. Za stanovanjske stroške gre povprečno okoli 16 odstotkov dohodkov anketiranih gospodinjev in samo osem odstotkov izpolnjuje pogoje za subvencioniranje dela stanovanjskih stroškov.

• **Stanovanjska gradnja, zlasti v družbeni lasti se nenehno zmanjšuje.**

Da, medtem ko je bilo leta 1981 zgrajenih 149.000 stanovanj, je ta števika leta 1955 zdrsnila na približno 123.000. V času od leta 1981 do 1985 je bilo zgrajenih skupaj 680.330 stanovanj, pri čemer je bil obseg družbene stanovanjske gradnje v primerjavi s prejšnjim srednjeročnim obdobjem manjši za deset, individualne pa za en odstotek. Po podatkih zveznega zavoda za družbeno planiranje so se družbena sredstva, ki se namenjajo stanovanjski gradnji, realno skrčila za šest odstotkov. Naložbe v stanovanjsko gradnjo v družbenem proizvodu so se zmanjšale od 6,2 v letu 1981 na 5,3 odstotka leta 1985. V prvem trimesečju je bilo zgrajenih približno 7000 stanovanj v družbenem sektorju, kar je za 2,14-krat več kakor v enakem obdobju lanskega leta, hkrati pa se je število zčetih stanovanj povečalo za

5,2 odstotka, vrednost izvršenih gradbenih del je večja za 115 odstotkov. Vendar moramo ob ocenjevanju teh rezultatov upoštevati skromen obseg stanovanjske gradnje v lanskem letu, visoko inflacijo in nezadostne spodbude ekonomske politike za stabilno in realno rast stanovanjske gradnje.

● **V ceni stanovanja nenehno naraščajo stroški gradnje, ureditve in opreme zemljišč in druge.**

Po podatkih za drugo polletje 1985 (poročilo SZS 145) je znašala pogodbena cena stanovanj v družbenem sektorju v Jugoslaviji 124.153 dinarjev za kvadratni meter. Pri tem so znašali stroški za ureditev in opremo zemljišča 26.232, gradbeni stroški 93.146 in drugi stroški 5173 dinarjev. Končne cene stanovanj so bile občutno višje. Te cene nalgo naraščajo tudi v letu 1986, tako da zdaj sklepajo pogodbe po ceni 15 do 20 milijnov starih dinarjev za kvadratni meter, v nekaterih primerih pa še občutno več. To razkriva, da nismo storili skoraj nič, da bi ustvarili trden sistem stabilnih meril za cene stanovanj. Najpomembneje je, da opustimo drsečo lestvico, ki odlaga gradnjo stanovanj in spodbuja inflacijo z avtomatizmom rasti cen.

Dolgoletno zaostajanje stanarin se je nadaljevalo tudi v tem obdobju, tako da so te naraščale kot druge cene, predvsem zaradi rasti drugih življenjskih stroškov in politike varstva življenjskega standarda v mestih. Hkrati so se naglo dražili drugi stroški v zvezi s stanovanjem. Tako so očitno privilegirani in družbeno dotirani uporabniki družbenih stanovanj v primerjavi s podnajemniki, ki v večini primerov pačujejo tržno ceno, in tistimi lastniki stanovanj, ki vzdržujejo svoje stanovanje po tržnih cenah. Posledice se kažejo v tem, da družbeni stanovanjski sklad nedopustno in hitro propada, stanovalci kot samoupravljalci pa so navadno v odtujenem družbenoekonomskem položaju v razmerju do stanovanja, v katerem stanujejo. Hkrati so stanovalci bolj in bolj nezadovoljni z vzdrževanjem stanovanjskega sklada, in tako tudi to zmanjšuje njihovo zanimanje za vzdrževanje.

● **Ali in kako občani varčujejo za stanovanjsko gradnjo?**

Čeprav se je življenjski standard v minulih petih letih zniževal po povprečni stopnji 2,1 odstotka na leto, je varčevanje prebivalstva nenehno naraščalo, tako da je proti koncu leta 1985 doseglo 4112 milijard dinarjev, kar pomeni vsoto, ki je za 13 odstotkov večja od izplačane mase osebnih dohodkov 6,4 milijona zaposlenih. Tudi v začetku tega leta je prebivalstvo bolj varčevalo. Odveč je dokazovati, da se varčevalci ne »ujemajo« s kandidati za stanovanje. Vendar lahko trdimo, da sredstva iz varčevanja prebivalstva niso dovolj usmerjena v stanovanjsko gradnjo, kar moramo zagotoviti v akciji, ki nas čaka.

Nerazvito samoupravljanje

● **Kako je zastoj v razvoju samoupravnih odnosov na tem področju pripomogel k sedanjemu stanju v stanovanjsko-komunalni dejavnosti?**

Z družbenoekonomskega vidika kaže posebej omeniti naslednje zaradi zastoja v razvoju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov so se na stanovanjsko-komunalnem področju ohranjali in ob etatizmu napajali omenjeni pojavi, o katerih je bila beseda, in ni bilo dosledno zagotovljeno samopravno čodločanje delavcev o dajanju, sumerjanju in izrabi sredstev za stanovanjsko gradnjo pa tudi ne o ustrezni delitvi stanovanj in gospodarnejšem izkoriščanju celotnega stanovanjskega sklada. V zadnjem času prihaja do sprememb v samoupravnih interesnih stanovanjskih skupnostih. Namen teh sprememb je smotrnejše in učinkoviteje odločati, vendar je še daleč od realnih potreb, tudi hišna samouprava caplja na repu samoupravljanja in stagnira, saj nima materialne podlage za vzdrževanje stanovanjskih hiš in pravice odločanja o drugih vprašanih. Prepričan sem, da bi lahko v SZDL na področju samoupravljanja stanovalcev storili veliko več, če bi bili konkretni in manj deklarativni. To je naša stalna obveznost in odgo-

vornost, ki jo moramo izpolnjevati.

● **Kaj bi lahko ugotovili na koncu?**

Iz teh nekaj ugotovitev izhajajo zelo jasne obveznosti v djeavnosti, ki naj pripelje k večjemu obsegu vseh oblik stanovanjske gradnje. To so tudi razlogi, zaradi katerih v SZDL podpirajo predloge zisa in dajejo še druge pobude, da ne bi ostali le pri eni obliki gradnje. Sklenemo lahko, da je položaj v stanovanjski politiki in stanovanjski gradnji zelo zapleten, da pa obstajajo ekonomske možnosti in upravičene zahteve ljudi – mislim predvsem na delavce in mlade, da bi gradili več stanovanj. Počasi se uresničujejo družbene opredelitve o drugačnih družbenoekonomskih odnosih in dosledni uporabi ekonomskih meril na stanovanjsko-komunalnem področju, kar zavira reševanje stanovanjskih potreb, hudo ogroža vzdrževanje stanovanjskega sklada in neugodno vpliva na delovanje komunalnih dejavnosti in na komunalno gradnjo. Zato je nujen zasuk na tem področju, in sicer na podlagi že sprejetih pa še ne uresničevnih družbenih opredelitev v stabilizacijskem programu.

Ta hip je najpomembnejša naloga ustvariti družbenoekonomske možnosti za dejansko poživitev stanovanjske gradnje, pa ne le zato, da bi hitreje zadostili stanovanjskim potrebam, marče tudi zato, ker utegneta stanovanjska gradnja in organizirano vzdrževanje stanovanjskega sklada ugodno vplivati tudi na poživitev celotne gospodarske dejavnosti, ki ni odvisna od uvoza. Možnosti za družbeno akcijo so, zaradi česar je toliko bolj nesprijemljiva lenobnost in pasivnost tistih, ki jo morajo voditi. Očitno je, da za vprašanja s tega področja niso zainteresirani tisti, ki imajo rešeno stanovanjsko vprašanje in da navadno pričakujejo vse rešite pri administrativnih organih, ki so zelo počasni pri delu. Takšna usmeritev je del ukrepov in dejavnosti za dosledno izvajanje protinflacijske politike.

Izlet aktiva upokojujencev

Vaši prizadevni odborniki so se zbrali in za nas organizirali lep izlet v Furlanijo do Vidma.

Najprej smo si ogledali Mangardska jezera. Tu je tudi romarska pot na Višarje. Morda si bomo znano cerkev ogledali kdaj drugič. Pot nas je peljala naprej po Kanalski dolini, vzdolž katere teče reka Bela. Moderna avtocesta pa je skoraj v celoti na stebrih, a je delno še v gradnji. Megla nam je zastirala pogled na vrhove Karnskih in Julijskih alp, a vseeno je bilo prijetno gledati in občudovati te za nas bolj malo znane kraje, kjer žive zamejski Slovenci.

V Furlaniji so po zadnjem hudem potresu sezidali nove hiše, a v spomin so ostali le debeli zidovi še iz časov Rimljanov. Tu je ceta tudi do veliko opevane Rezije. Mi smo se peljali kar po stari cesti prit Vidmu.

V središču mesta smo videli lepo ohranjene palače z mogočnimi stebri starih Rimljanov in Benečanov, ki so gospodarili v tej pokrajini. Videm je staro mesto, saj so tudi ulice še vedno tlakovane, a za nas, ki zadnje čase bolj malo potujemo, je bilo vse zanimivo. Ogledali smo si tudi izložbe trgovin, a cene za nas niso dosegljive. Mi bomo najceneje kar doma kupovali potrebno, edino kava je cenejša kot pri nas doma.

Po daljšem počitku smo se odpeljali proti Gorici. Tu izginja reka Nadiža, ko presahne v pesku nižine. Tu so Goriška brda, kjer raste vinska trta. Tudi tu žive Slovenci, ki so marljivi, saj je bilo vse obdelano in tudi hiši z okolico so urejene.

Preko Gorice smo se vračali, a naš izlet smo zaključili v Vitovljah, pri nas že znanem kmetu s kmečkim turizmom.

Izlet je bil prijeten, zato smo na poti domov prepevali lepe narodne pesmi in se šalili in tako smo zelo hitro prispeli do Ljubljane.

Upam, da se bomo kmalu spet srečali. Vabljeni so vsi upokojujenci AT, da se nam pridružijo.

**Vaša upokojujenska
Milka Pavšelj**

KAKO SMO PREŽIVELI POČITNICE V NAŠIH POČITNIŠKIH OBJEKTIH

Poletnih počitnic je konec. Prikolice so že pospravljene in pripravljene na zimo. V obeh počitniških stanovanjih v Maredi pe vedno letujejo naši sodelavci in upokojenci, zasedeni pa bosta vse do konca oktobra.

Ključev garsonjer v Bohinjski Bistrici še vedno nimamo in sedaj lahko le upamo, da jih bomo dobili pred zimo.

Naši fantje so pod vodstvom Furlan Mitje na začetku sezone zopet skrbno pripravili prikolice, postavili v vse predprostore nova lesena tla in nove mizice z električnimi štedilniki. Lesena tla so izdelali v naši vzdrževalni službi in so prkatična pridobitev in velika izboljšava v prikolicah. Štedilnika, ki ima dve električni plošči in električno pečico, so se razveseli predvsem tisti člani, ki so na počitnicah skrbeli za prehrano svoje družine, saj se jim ni bilo treba pri kuhanju tudi samim »kuhati« v prikolicah. V začetku julija smo dobili ključke drugega stanovanja v Maredi, ki ga je ekipa iz vzdrževanja na hitro usposobila za bivanje in 11. 7. 1986 je v njem že letoval prvi sodelavec z družino. V stanovanju so letovali delavci, ki so se prijaviili na razpis za letovanje v stanovanju in pri prvotni delitvi niso prišli na vrsto.

Skupna stanovanjska komisija, ki je spomladi z veliko natančnostjo in z mnogo turda izdelala razpored za letovanje delavcev na osnovi prijavnice, je dobila mnogo očitkov.

Od 234 delavcev, kolikor se jih je prijaviilo na razpis, je namreč lahko ustregla le 158 delavcem. Mislim, da bi morali biti mnogo realnejši in bolj kritizirati neresnost naših sodelavcev, saj jih je od 158 odpovedalo letovanje 35, to je 22% ali skoraj četrtina.

Večina je to sicer naredila pravočasno, da smo prikolico oddali drugemu interesentu, nekaj jih je prikolico odstopilo drugemu sodelavcu, bili pa so tudi takšni, ki sploh niso odpovedali letov-

anja in šele po telefonskem pozivu, naj pridejo po napotnico povedali, da ne bodo letovali. To se je zgodilo dva ali tri dni pred začetkom nove izmene in si lahko predstavljate, kako težko je bilo dobiti zamenjavo zanje. Včasih je bilo treba poklicati in vprašati tudi po 10 prijavljenih, da smo dobili enega, ki se je tako na hitro odločil oditi na morje.

Seveda vsi podobni problemi povzročajo veliko odvečnega dela, truda, dogovarjanja in telefoniranja.

V letošnji sezoni smo doživeli tudi nekaj neprijetnih dogodivščin. Enkrat v začetku in drugič proti koncu sezone je prijazen glas po telefonu odpovedal letovanje na določeno ime. Čez nekaj dni pa sta oba delavca prišla iskat napotnico. Seveda sem bila zelo presenečena, enako oba delavca, saj se je izkazalo, da je šlo le za neslano šalo. Prvič smo problem rešili, saj je bila v tistem hipu še prosta ena prikolica, v drugem primeru pa je prišlo do neugodnega razpleta. Seveda smo morali delavki, ki je vskočila na pristo mesto in si že vse uredila glede odhoda, letovanje dva dni pred pričetkom izmene odpovedati. Potem se je na morje odpravila s sposojenim šotorom. Seveda pa je bilo veliko razburjanja in hude krvi. Mislim, da se kaj podobnega med sodelavci ne bi smelo dogajati, saj lahko iz enostavne šale nastane resnično velik problem.

Želela bi tudi opozoriti na dejstvo, da se nekateri sodelavci še vedno ne zavedajo, da so prikolice in stanovanja last nas vseh, da jih bomo vedno bolj potrebovali, saj nam hoteli, domovi in tudi že taborjenje v kampih večini kmalu ne bodo več dosegljivi, zato jih moramo zelo paziti in dobro vzdrževati. Pred pričetkom sezone so bile vse prikolice popravljane, ves inventar po spisku je bil zložen v prikolicah, v nekaterih pa je, žal, že po drugi ali tretji izmeni marsikaj manjkalo ali je bilo poloml-

jeno. Nekaterim tudi na misel ne pride, da bi razbit kozarec ali skodelico nadomestili z novo.

Upamo, da bo Skupna stanovanjska komisija pri sestavi razporeda za zimske počitnice in za letovanje v prihodnjem letu imela lažje delo, saj se bo ravnala po Pravilniku o koriščenju počitniških objektov. Predlog

Pravilnika je sedaj v javni obravnavi in naj bi bil v veljavi že pred zimskimi počitnicami.

Spodaj objavljamo seznam sodelavcev, ki so se spomladi prijaviili za letovanje, komisija jim je odobrila termin, pa so odpovedali prikolico ali stanovanje. V oklepajih so napisani delavci, ki so letovali namesto njih:

»Bijela uvala«, Poreč:

– Feržan Jakobina	(Mežnaršič Milenka)
– Müller Helena	(Ovčar Dimitar)
– Škoda Alojz	(Kuhar Jože)
– Rus Marija	(Urbančič Stane)
– Žebovec Marko	(Zorc Frančiška)
– Rupnik Anita	(Kovačević Jana)

»Rajska plaža«, Lopar:

– Horvat Metod	(Koprivc Stanka)
– Wenzler Zvonimir	–
– Boškovič Nedjeljko	(Pratingrazer Zlatko)
– Begi-Agrež Miljana	(Babelli Srečko)
– Cvetkovič Josip	(Černič Jure)
– Verlič Stane	(Jelačič Silva)

»Ježevac«, Krk:

– Levstik Milan	(Šušteršič Franc)

»Uluka«, Červar

– Brus Rajko	(Krese Zvone)

»Anita«, Funtana:

– Kastelic Andrej	(Bogosavljevič Milan)
– Bardorfer Irena	(Obermajer Milena)
– Valjavec Sonja	(Jakše Frančiška)
– Rugora Mauricio	(Brancelj Sonja)
– Zrinski Milan	(Žmavc Irena)
– Miklič Mojca	(Radobuljac Nadja)

»Oliva«, Rabac:

– Černak Marinka	(Mavrič Sonja)
– Kuhar Jože	(Černe Franc)
– Turk Verica	(Vučinič Branka)
– Kogej Vesna	(Mavec Anica)

»Lanterna«, Poreč:

– Markelj Milan	(Radulovič Vojislav)
– Garin Tone	(Kužnik Ana)
– Janša Vinko	–
– Divjak Vojko	–
– Lendero Stane	(Čeferin Zdenka)

»Mareda«

– Leskovšek Brane	(Čič Irena)
– Plemelj Ivica	(Kalan Cveto)
– Lasan Iva	(Miklič Mojca)
– Grgič Delfa	(Boškin Vera)

Gosto sito strogih pogojev

Še nedolgo tega smo dokaj samokritično govorili, kako nam manjkajo jasni izvozni programi, kako prav to dejstvo še zmanjšuje naše že tako skromne možnosti na tujem trgu, da bi zaslužili prepotrebne devize. To tarnanje se je sprevrglo v pravcato jadikovanje, kar še posebej velja za čas »vladavine, prejšnjega zveznega izvršnega sveta. Vendar pa je pomembno predvsem to, da je bila tedaj dana pobuda, naj bi gospodarstveniki stopili skupaj in pripravili nekaj skupnih programov, s katerimi bi lahko v mejah možnosti, ki jih imamo, povečali neto devizni priliv.

In gospodarstveniki so se res lotili naloge.

Zdaj, ko so pripravljene ti prvi programi, pa že lahko slišimo različna vprašanja, denimo, kje vzeti denar za uresničitev teh programov, kdo bo ocenjeval njihovo kakovost oziroma primernost, ali ne bo v tem primeru država prevzela vlogo nekakšnega varuha, če država koga varuje, vemo, kako mu gre. In kaj če se primeri, da bi zavoljo pomanjkanja »pravih« programov ne začeli uresničevati tudi tistih, ki to niso? Upošteva vse

to, se je zvezni izvršni svet ob koncu minulega meseca odločil za po našem mnenju edino pravilno pot: pripravil je kriterije o pomoči skupnim izvoznim programom jugoslovanskega gospodarstva. S tem pa, kot kaže, zadeva postaja veliko bolj jasna. Jasno pa je tudi to, da bi bilo bolje, če bi do te odločitve prišlo že veliko poprej, še preden smo se sploh lotili oblikovanja kateregakoli od teh programov. Toda kar je, je.

Po besedah Milorada Unkovića, namestnika zveznega sekretarja za zunanjo trgovino, je temeljni kriterij za posebno pomoč ustvarjeni neto devizni priliv. Če bo izvozni program trajal dlje, bo deležen širše pomoči, če bo vsako leto zagotavljal povečanje čistega deviznega prihodka za 50 milijonov dolarjev. Občasni posli bodo deležni te pomoči, če bodo zagotavljali povečanje čistega deviznega priliva 100 milijonov dolarjev. Pa tudi tista investicijska dela v tujini, ki bodo prinesla 50 milijonov dolarjev čistega zaslužka, bodo deležna določenih družbenih olajšav.

Pri tem pa so pomembni še trije kriteriji. Prvi je v tem, da mora

biti vsak izvozni program do določene ravni samofinanciran, se pravi, da je potrebno za njegovo uresničitev združiti sredstva do ravni, ki je bila že dosežena v grupaciji, iz katere izhaja program.

Drugi kriterij je nekoliko načeljen, vendar je prav tako jasn: izvozni programi morajo prispevati k tehnično-tehnološkemu razvoju države. Tretji kriterij pa si prizadeva zagotoviti večjo stopnjo povezovanja jugoslovanskega gospodarstva v reprodukcijske celote. Tako naj bi imel prednost tisti program, ki v primerjavi z drugimi bolj izpolnjuje ta pogoj. »Gre pa še za nekatere druge kriterije, ki jih morajo izpolnjevati posamezni programi, da bi bili deležni posebne pomoči,« pravi Milorad Unković.

Šele ko bo skupni program izpolnjeval vse predvidene pogoje, bodo lahko nosilci njegovega uresničevanja računali na določeno pomoč. Šele tedaj, ko bo šel skozi gosto sito strogih kriterijev, bo dobil pravico do določene spodbude. Zdaj je predvidenih osem takšnih spodbujevalnih ukrepov, in sicer od oprostitev carinskih dajatev, zmanjšanja ali celo oprostitev različnih davkov in prispevkov pa do ugodnejšega režima uvoza in posebnih ugodnosti pri financiranju.

Pomembna pa je še ena okoliščina. Nanjo opozarja tudi Milorad Unković: pomoč bodo dobili samo tisti programi, ki povečujejo izvoz, ne pa tudi skupni programi, ki pospešujejo razvoj ali omogočajo zamenjavo uvoza z domačo proizvodnjo. Pokazalo se je namreč, da so bile doslej pogosto zgrešene prav tiste investicije, ki naj bi nadomestile izvoz z domačo proizvodnjo. Vendar nne bi bilo prav, če bi zdaj povsem zanemarili vso to

področje tako imenovane substitucije uvoza. Ne gre namreč za vprašanje, ali ne z določenimi ukrepi ekonomske politike, ampak je problem predvsem v tem, za kakšno substitucijo nam gre. Zato tudi mislimo, da tudi v tem primeru kazalo sprejeti jasne kriterije, nekaj podobnega, kot smo storili za pomoč skupnim izvoznim programom jugoslovanskega gospodarstva. Mislimo namreč, da so ta vprašanja vendarle tesno povezana med seboj.

Slobodan Ignjatović

PRIŠLI — — ODŠLI

TOZD ZASTOPSTVA o. sub. o.

Odšli:

31. 8. 1986 KREGAR Andrej
3. 9. 1986 VOLGEMUT Mirko
30. 9. 1986 BABIČ Dražen
14. 9. 1986 BOŠKIČ Nedeljko —
Rijeka

TOZD VOZILA IN SERVIS

Odšli:

14. 9. 1986 MIHELČIČ Alojzij
14. 9. 1986 STARIČ Franc
16. 9. 1986 RUBIČ Marjan

TOZD NOVA

Odšli:

14. 8. 1986 KOGJEJ Vesna
30. 9. 1986 PEPELUGOSKI
Jadranka — Zagreb

DSSS:

Odšli:

25. 8. 1986 LEPŠA Dušan
15. 9. 1986 RIHAR Veronika

ODBOJKA, KOŠARKA, NOGOMET

Tudi v letošnjem šolskem letu smo najeli telovadnico za rekreacijo žensk in moških. Dvorana na Srednji pedagoški šoli na Resljevi 12 nam je na razpolago vsak torek od 20.30.

ODBOJKA: torek od 18 do 19.30
KOŠARKA: torek od 19.30 do 20.30

Skrbite za svoje zdravje, dobro počutje in vitko postavo, zato se rekreacije udeležite v čimvečjem številu!

Nogometaši pa, kot vsa leta, ob petkih ob sedmih na Kodeljevem.

Izdaja DO Avtotehna Ljubljana, n.sol.o. Ljubljana, Titova c. 38. Ureja uredniški odbor: Drago Balažič (odg. ur.), Jana Čeranič, Jurij Čeranič (gl. urednik), Katja Krmelj, Brane Masten, Zvone Ogrinec, Franci Petkovšek, Vojko Spačal. Naslov uredništva: Titova 36, telefon 317-044. Tisk: Tiskarna Jadran v nakladi 750 izvodov. — Časopis prejema člani kolektiva, študenti in upokojeanci brezplačno. — Oproščeno prometnega davka po sklepu 421-1/72.

Yamaha uspešna v formuli 1

Prav tako kot v avtomobilizmu je formula 1 tudi v motonautiki elitna preizkušnja voznikov, bolidov in motorjev. V avtomobilizmu zaenkrat Jugoslovani še nimamo tekmovalca, drugače pa je v motonautiki, ki je očitno tudi finančno manj zahtevna. A s kakšnimi posebnimi mednarodnimi uspehi se do letos še nismo mogli pohvaliti.

Letos pa se je državni prvak Dragan Dragoj, ki tekmuje za beograjski motonavični klub Dorćol odločil menjati motor. Do sedaj je dirkal z italijanskim motorjem selva, pobiral prva mesta med Jugoslovani, v mednarodni konkurenci pa se ni mogel prebiti na vidnejša mesta. Z Yamaho 30 D pa je v razredu SC-do 500 ccm dosegel že v prvem letu vidne mednarodne uspehe, v Jugoslaviji pa sploh nima več konkurence. To je razumljivo saj sodijo yamahini motorji v vseh razredih v sam svetovni vrh, v razredu 70 pa je Yamaha sploh svetovni prvak. Na 50 kg težkem bolidu dosega Dragoj že s serijskim propelerjem hitrosti do 115 km/h.

Pri tako velikih hitrostih in tako majhni teži boida je veter glavni sovražnik tekmovalcev in tudi našemu šampionu ni prizanesel. Na tekmi formule 1 na donavskem rokavu Bai na Madžarskem, kjer je motonautika po priljubljenosti takoj za nogometom in

namiznim tenisom, ga je veter pri polni hitrosti dvignil in obrnil. Ker poteka dirka v dveh tekih, je v skupnem seštevku še vedno dosegel 8. mesto.

Seveda tudi v Avtotehni nismo ostali slepi za njegove uspehe (rezultati, ki jih lahko preberete na koncu, so dovolj zgovorni), in za učinkovito reklamo, ki se tako ponuja kar sama. Zaenkrat sicer Dragan Dragoj reklamira yamahine motorje le s svojimi nastopi in osebno opremo, v tozdu Zastopstva pa že pripravljajo pogodbo, ki bo natančno določala obojestranske obveznosti, nam zagotavljala učinkovito reklamo, njemu pa del prepotrebni finančnih sredstev. Če pa se mu bo uspelo prebiti v sam svetovni vrh, bo podobno, a mnogo ugodnejšo pogodbo sklenil tudi s firmo Yamaha, ki je sicer znana po tem, da zelo previdno vlaga v reklamo in le v preizkušene in najbolj uspešne tekmovalce in je tudi v tem trenutku pripravljena ponuditi le osebno reklamno opremo, nikakor pa ne izvenserijskih motorjev, in propelerjev, ali nuditi kakšno nagrado. Za Avtotehno pa je najpomembnejše to, da je Dragan Dragoj doma s področja, ki je navtično izredno razvito in razpolaga s sorazmerno veliko kupno močjo, obenem pa je z naše strani izredno slabo obdelano.

Rezultati Dragana Dragoja na Yamahi:

- 25. 5., Novis Sad, državno prvenstvo: 1. mesto
- 28. 6., Bai, Madžarska, mednarodna dirka (kljub nesreči): 8. mesto
- 4. 7., Zvornik, državno prvenstvo: 1. mesto, v mednarodni konkurenci: 3. mesto
- 26. 7., Almašvizito, Madžarska, mednarodna dirka: 6. mesto
- 16. 8., Segedin, Madžarska, mednarodna dirka: 2. mesto
- 20. 8., Dunavfeldvaroš, Madžarska, mednarodna dirka: 1. mesto

